

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
1.Bf.129/2013/23.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, 2014. év szeptember hó 9. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az emberölés büntette és más bűncselekmény miatt az I. r. vádlott és társa ellen indult büntetőügyben a Balassagyarmati Törvényszék 7.B.239/2011/88. számú ítéletét az I. r. és a II. r. vádlottal szemben megváltoztatja.

Az I. r. vádlott terhére rótt bűncselekményt erős felindulásban elkövetett emberölés büntetteként (2012. évi C törvény 161. §), míg a II. r. vádlott terhére rótt bűncselekményt bűnpártolás vétségeként (1978. évi IV. törvény 244. § (1) bekezdés b) pont) minősíti.

Az I. r. vádlott fő-, és mellékbüntetését egyaránt 5-5 (öt-öt) évre, a II. r. vádlott büntetését 8 (nyolc) hónap fogházra és 1 (egy) év közügyektől eltiltásra enyhíti.

Az I. r. vádlott a börtönbüntetés kétharmad részének kitöltését követő napon feltételes szabadságra bocsátható.

Megállapítja, hogy a II. r. vádlott - az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításával - a fogházbüntetését kitöltötte.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az I. r. vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe beszámítja.

A másodfokú eljárás során felmerült 334.120,- (háromszázharmincnégyezer-százhusz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az I. r. vádlottat a Balassagyarmati Törvényszék a 2012. év december hó 5. napján kelt 7.B.239/2011/88. számú ítéletével emberölés büntette [Btk. 166. § (1) bekezdés] miatt 8 évi börtönbüntetésre és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A II. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnpártolás büntetében [Btk. 244. § (1) bekezdés b) pontja és (3) bekezdés a) pontja], ezért őt 3 évi börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Mindkét vádlottat érintően rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, elkobzásról, a bűnjelek megsemmisítéséről és a bűnügyi költség viseléséről.

Az ítélettel szemben az I. r. vádlott és védője, elsősorban a minősítés megváltoztatása, másodsorban felmentés, harmadsorban enyhítés végett, míg a II. r. vádlott és védője enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.77/2012/8. számú átiratában a bejelentett védelmi fellebbezéseket alaptalannak tartotta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok megtartásával folytatta le az eljárást, ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, a vád tárgyává tett cselekmények elbírálásához szükséges bizonyítékokat feltárta és a bizonyítékokat egyenként és összességében értékelve mérlegelési jogkörében eljárva helyes tényállást állapított meg. A megállapított tényállás mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében írt megalapozatlansági okoktól, továbbá az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének is eleget tett. Okszerűen vont következtetést a vádlottak bűnösségére, törvényesen minősítette az elkövetett cselekményeket, ezért a minősítés megváltoztatása érdekében bejelentett fellebbezés nem foghat helyt. A büntetés-kiszabási körülményeket mindkét vádlott tekintetében helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság és a Btk. 37. §-ában írt célok szem előtt tartásával helyesen szabta ki a jogszabályi keretek között a büntetéseket. Mindezek alapján indítványozta az elsőfokú bíróság ítéletének helybehagyását.

A Fővárosi Ítéltábla a vádlotti és védelmi perorvoslatok folytán a Be. 348. § (1) bekezdése alapján bírálta felül az elsőfokú ítéletet az azt megelőző eljárással együtt.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat betartva folytatta le az elsőfokú eljárást. Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének messzemenőig eleget tett, törekedett a tényállás tisztázása érdekében a beszerezhető bizonyítékok teljes körének a felderítésére,

Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal arra vonatkozóan, hogy a nyomozás során a nyomozóhatóság nem tett meg mindent a bűncselekmény körülményeinek feltárása során, így a nyomozati munka jelentős hiányosságainak pótlása az elsőfokú bíróságra hárult. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a sértett halálának okára és körülményeire végleges igazságügyi orvosszakértői vélemény nem készült, ezt az első fokú bíróságnak kellett beszereznie. Ugyancsak - már a nyomozás során előterjesztett - vádlotti védekezésekkel kapcsolatosan szükségessé vált a szemle során eljáró tűzoltók meghallgatása, a szemle során készített videofelvétel levetítése és újabb igazságügyi orvosszakértők kirendelése.

A Be. 75. § (1) bekezdése szerint a bizonyítás azokra a tényekre terjed ki, amelyek a büntető és a büntetőeljárás jogszabályok alkalmazásában jelentősek. A bizonyítás során pedig a tényállás alapos és hiánytalan, a valóságnak megfelelő tisztázására kell törekedni, azonban ha az ügyész nem indítványozza, a bíróság nem köteles a vádat alátámasztó bizonyítási eszközök beszerzésére és megvizsgálására.

Jelen ügyben mind a nyomozati munka, mind ezt követően az ügyészi vádemelés során számos hiányosság állt fenn, melynek kiküszöbölésére az elsőfokú bíróság törekedett. Az ítélet tábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ennek során nem vette át sem a nyomozóhatóság feladatát sem közvádlói funkciót nem gyakorolt, kizárólag a tényállás hiánytalan megállapításához szükséges további bizonyítékokat szerezte be.

Ugyanakkor észlelte az ítélet tábla, hogy az elsőfokú bíróság ítélete részben megalapozatlan, a tényállás megállapítása során az elsőfokú bíróság logikai hibát vétett, amely azzal a következménnyel járt, hogy olyan ítéleti tényállást állapított meg, amely nem állt összhangban sem a váddal, sem I. és II. r. vádlott többszörösen változtatott módosított vallomásainak egyikével sem. Az ítéleti tényállás szerint a sértett ismeretlenül maradt okból lett rosszul az éjszaka folyamán és emiatt hányt, majd ezen ok miatt fokozatosan rosszabbodott az állapota (ítélet 13. oldal 5. bekezdés). Erre vonatkozóan azonban az eljárás során semmilyen bizonyíték nem állt rendelkezésre, a vádlotti vallomások szerint akár egyikük/ akár mindketten fagyállót itattak a sértettel, amitől az éjszaka folyamán egyre rosszabbul lett, hányt, már felkelni sem bírt. Az ítéleti tényállás szerint az I. r. vádlott ijedt, indulatos állapotban egyedül maradván a délelőtti órákban a sértettel a házban, őt az ágyban megfojtotta (ítélet 14. oldal 1. bekezdés). Ezzel szemben mindkét vádlott vallomása egyezőséget mutat abban a körben, hogy a fagyállóval történt megítatást követően a sértett a délelőtti folyamán meghalt, azonban I. r. vádlott mindvégig azt vallotta e körben, hogy ő nem fojtotta meg, édesanyja az ágyban halva találta a sértettet, amely vallomását II. r. vádlott megerősítette.

Így az események lefolyását illetően az elsőfokú bíróság olyan megállapításokat tett, amely egyik vádlotti vallomásában sem szerepelt, illetőleg a vádlotti vallomásrészek összeillesztése folytán logikai hiba eredményezte, hogy olyan „hibrid” vádlotti vallomást fogadott el a tényállás alapjául, amely ellentétes volt az iratok tartalmával. A rövidzárlati cselekményt véleményező szakértői megállapításokat azért hagyta figyelmen kívül, mert elvetette az események olyan lefolyását, melyre a nyomozati szakban kirendelt igazságügyi elmeorvos szakértők nyilatkoztak. A tárgyaláson kirendelt igazságügyi elmeorvos szakértők pedig a rövidzárlati cselekményként véleményezettekkel azért nem foglalkoztak érdemben, mert az I. r. vádlott a szakértői vizsgálat idején másfajta elkövetési mechanizmust állított. Mindezekre figyelemmel a másodfokú eljárásban ismételtén tisztázni kellett, hogy az I. r. vádlott milyen elmeállapotban volt cselekménye elkövetése során, ezért az ítélet tábla a Be. 363. § (2) bekezdés b) pontja alapján nyilvános tárgyalásra tért át és az I. r. vádlott elmeállapotára vonatkozóan újabb elmeorvos szakértői vélemény beszerzését rendelte el.

A Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar Igazságügyi és Biztosítás-orvostani Intézet 6454/2014. szám alatt előterjesztett szakvéleményében rögzítette, hogy Az I. r. vádlott esetében a rövidzárlati cselekmény megállapításához szükséges tartós negatív élethelyzeti feszültség nem állapítható meg. Sem érzelmi, sem fizikai értelemben nem élt át az I. r. vádlott fenyegetettséget vagy tartós pszichésen kimerítő élethelyzetet. A terhére rótt cselekményt *érzelmi-indulati*

túlfűtöttség állapotában követte el, amely azonban igazságügyi pszichiáter szakértői szempontból nem kóros elmeállapot, nem rövidzárlati cselekmény, hanem szokványos (éplélektani alapon létrejött) *súlyos indulati állapot*, amely beszámítási képességét korlátozó vagy kizáró tényezőként nem értékelhető.

Az I. r. vádlott mind a terhére rótt cselekmény idején mind a vizsgálatkor cselekménye veszélyességének felismerésére és a felismerésnek megfelelő magatartás tanúsítására képes volt. A korábbi szakvéleményekben szereplő véleményeltérést a szakértők a rövidzárlati cselekmény diagnosztikai kritériumainak nem megfelelő értékelésére vezették vissza.

A másodfokú tárgyaláson megjelent igazságügyi elmeorvos szakértők álláspontja továbbra sem volt egységes. Az I. r. vádlott elkövetéskori elmeállapotának megítélésével kapcsolatosan, a szakértők meghallgatását követően az ítéletábra a másodfokon eljáró szakértők szakvéleményét fogadta el és kizárta, hogy I. r. vádlott cselekménye rövidzárlati cselekmény lett volna.

A másodfokú tárgyaláson - az ügyész, védők és az igazságügyi orvosszakértők jelenlétében nyilatkoztatta az ítéletábra a vádlottakat. Az I. r. vádlott a nyomozati szakban történt első meghallgatása során és a perbeszédet megelőző utolsó felszólalásakor elmondottakat tartotta fenn: az sértett bántalmazni akarta az édesanyját ő ezt megakadályozta és megfojtotta a földre került sértettet. A II. r. vádlott a sértett esti órákban történt megfojtása és a kitalált fagyállós történetre vonatkozó vallomását tartotta fenn.

A másodfokú nyilvános tárgyaláson a bizonyítás felvétele után az I. r. vádlott védője a bejelentett védelmi fellebbezést módosított tartalommal kizárólag enyhítés érdekében tartotta fenn, álláspontja szerint a másodfokú bíróságnak abban a kérdésben kell elsődlegesen állást foglalni, hogy Az I. r. vádlott cselekménye rövidzárlati cselekmény volt, avagy sem. Az odaköltözését követően a szomszédoktól is hallott édesanyja szomorú helyzetéről, maga is tapasztalta a sértett italozó életmódját, durvaságát. Tette teljes mértékben rövidzárlati cselekmény volt, melyet nagy indulat hozott létre. Indítványozta, hogy a másodfokú bíróság ennek megfelelően értékelje az I. r. vádlott cselekményét és a vele szemben kiszabott büntetést csökkentve, rövidebb tartamú szabadságvesztést állapítson meg. A büntetés kiszabása körében pedig további enyhítő körülményként kérte értékelni a teljes beismerő, feltáró vallomását, őszinte, megbánó magatartását.

A II. r. vádlott védője indítványozta, hogy a II. r. vádlott bűnösségét - az I. r. vádlott cselekvőségéhez (erős felindulásban elkövetett emberölés) igazodva - bűnpártolás vétségében állapítsa meg az ítéletábra és a kiszabott büntetést enyhítse. Ennek során vegye figyelembe azt a körülményt, hogy az II. r. vádlott a fiát mentette, amikor az általa elkövetett bűncselekmény lelepleződésének elkerülésében segítette, a további időmúlás és II. r. vádlott megbánó magatartása is további enyhítő körülmény.

A fellebbviteli főügyészség képviselője az átiratban foglaltakat változatlanul fenntartotta, álláspontja szerint I. r. vádlott cselekménye a szakértői véleményekre alapítottan élelektani alapon kialakult indulati cselekmény volt, nem volt kivételes és ritka az életszituáció ugyanakkor volt alapja az indulatnak, hiszen a sértett az I. r. vádlott édesanyjára támadt.

Az időközben hatályba lépett 2012. évi C. törvény rendelkezései a büntetéskiszabás körében mindkét vádlottat érintően kedvezőbbek, ezért az új jogszabály alkalmazását indítványozta mindkét vádlottat érintően.

Az I. r. vádlott az utolsó szó jogán úgy nyilatkozott, hogy őszintén megbánta a történeteket és a sértett hozzátartozóitól bocsánatot kért.

A II. r. vádlott az utolsó szó jogán megbánását hangoztatta.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének és az azt megelőző eljárásának felülvizsgálata során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat irathúen rögzítette egyenként és összességében is gondosan értékelte. Indokolási kötelezettségének is teljes körűen, magas színvonalon tett eleget. Az előzményeket illetően a vádlottak közel egyező előadást tettek, így megállapítható, hogy e körben közöttük semmiféle lényegi eltérés nem állt fenn. A későbbi eseményeket illetően jelentőséggel bír az a körülmény, hogy az I. r. vádlott másfél héttel a vádbeli cselekményét megelőzően költözött az édesanyja és a sértett közös háztartásába, személyes tapasztalata volt a sértett féktelen italozása, köztözködése, továbbá a közvetlen lakókörnyezetből származó értesülések megerősítették, amit korábban is sejtett: a sértett részegen gyakran és durván bántalmazta édesanyját. Az elsőfokú bíróság részletesen elemezte, hogy a vádlottak az eljárás folyamán milyen vallomásokat tettek, helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a vádlottak az eljárás során - ahányszor meghallgatták őket - az eseményeket illetően mindig máshogy nyilatkoztak. Vallomásaik közös pontja volt és ebben megegyezett a vallomásuk, hogy az I. r. vádlott rövid idővel korábban költözött a II. r. vádlott és a sértett közös háztartásába, a rövid időszak alatt is a sértett többször kifogásolta, hogy az I. r. vádlott nem dolgozik, csak eleszi előlük az ételt, a sértett nem dolgozott és folyamatosan ivott. Az I. r. vádlott előadását pedig megerősítették a tanúvallomások abban a körben, hogy a lakókörnyezetükből tudomást szerzett arról is, hogy a sértett ittas állapotban gyakran bántalmazta édesanyját.

Ahogy az ítéltábla már korábban kifejtette az elsőfokú bíróság az ölésre vonatkozó vádlotti vallomások és az azokat alátámasztó illetve cáfoló bizonyítékok értékelése során logikai hibát vétett, amely részben megalapozatlanná tette az elsőfokú bíróság ítéletét, ezt az ítéltábla bizonyítás felvételével kiküszöbölte.

A Fővárosi Ítéltábla a felvett bizonyítás anyaga valamint az iratok tartalma alapján a Balassagyarmati Törvényszék által megállapított tényállást helyesbítette, illetve kiegészítette a Be. 352. § (1) bekezdés a/ pontjára alapítottan az alábbiak szerint:

Az elsőfokú ítélet személyi részében az eredeti ítélet 9. oldal II/1. részt (kiadmány 6. és 7. oldal) akként pontosítja, hogy

- Az I. r. vádlott jelen cselekmény tekintetében büntetlen előéletű, utóbb került sor elítélésére.
- A II. r. vádlott alkalmi munkából él, melyből napi 3000,- forint jövedelme származik.

Az ítéleti tényállás eredeti ítélet 11. oldal 2. pont 3. bekezdésének második mondatából (kiadmány 7. oldal utolsó bekezdés) mellőzi a

- „barátai szerint miután egyes környékbeli betörésekkel kapcsolatban a hatóság érdeklődésének középpontjába került, 2009 decemberében elhatározta, hogy egy időre elköltözik a környékről, e célból választotta a távolabb eső Rétság" mondatrészt.

Ugyanezen bekezdést azzal pontosítja és egészíti ki:

- A városban élő édesanyja - aki tudta, hogy fia munkanélküli - decemberben azzal hívta, hogy januártól közös munka - metszés - lehetősége miatt költözzön hozzájuk.

Az ítéleti tényállás eredeti ítélet 12. oldal 2. bekezdés első mondatát (kiadmány 8. oldal 2. bekezdés) akként pontosítja

- szomszédok, kívülállók is észlelték."

Az ítéleti tényállás eredeti ítélet 12. oldal 3. bekezdését (kiadmány 8. oldal 3. bekezdés) azzal pontosítja

- Az I. r. vádlott 2009.év december hó 12. napján költözött a rétsági házba.

Az ítéleti tényállás eredeti ítélet 12. oldal 4. bekezdésének első mondatát (kiadmány 8. oldal 4. bekezdés) azzal pontosítja

- 2009. december 17-én a délutáni órákban...

Az ugyanezen bekezdés utolsó mondatát azzal egészíti ki,

- melynek során a sértett megütötte a II. r. vádlottat.

Az ítéleti tényállás eredeti ítélet 13. oldal 3. bekezdéstől a 14. oldal 2. bekezdésének (kiadmány 8. oldal utolsó két mondata, 9. oldal 2. bekezdés) a végéig lévő tényállási részt mellőzi és helyette az alábbiakkal egészíti ki:

- A veszekedés során a sértett a szoba és a konyha közötti ajtóban, míg a II. r. vádlott vele szemben állt. Az I. r. vádlott tőlük kb. 2 méter távolságban a kályha mellett egy széken ült. A sértett a vita hevében meg akarta ütni a II. r. vádlottat, ezt észlelve az I. r. vádlott felugrott és a sértettet hanyatt lökte, aki oly módon esett el, hogy felsőtestével már a szobában feküdt, míg lábai a konyhában voltak. Ekkor az I. r. vádlott odaugrott a földön fekvő sértetthez,

felső testéhez térdelt és megfojtotta. Utána leültek a vádlottak a konyhában, kávékat ittak, tanakodtak.

Az ítéleti tényállás eredeti ítélet 14. oldal 3. bekezdéséből (kiadmány 9. oldal 3. bekezdés) mellőzi a

- „megvárták, míg besötétedik” szövegrészt.

Az ítéleti tényállás eredeti ítélet 15. oldal 1. bekezdését (kiadmány 10. oldal 1. bekezdés) követően átemeli az eredeti ítélet 64. oldal 2.3.3. pont 2. bekezdésének (kiadmány 42. oldal 2. bekezdés) „A sértett halála” kezdetű szövegrészt.

Az ítéleti tényállás eredeti ítélet 15. oldal 4. bekezdését (kiadmány 10. oldal 4. bekezdés) azzal egészíti ki:

- Az I. és a II. r. vádlott 2010 szeptemberében elköltözött a városról, helyükre a házba új bérlők költöztek. Elköltözésüket megelőzően a vádlottak már többekkel közölték, hogy az udvarban lévő kútba belefulladt egy macska, attól van a kút környezetében bűdös.

Az ítéleti tényállás eredeti ítélet 17. oldal 1. bekezdésének első mondatát (kiadmány 11. oldal 2. bekezdés) az alábbiakkal egészíti ki:

- A gége kisizületeinek bevérzésével, a fejbiccentő izmok kulcscsonti tapadásánál bevérzéssel, pajzsporc előtti területek bevérzésével. Mérgezés megtörténte sem fagyálló folyadékkal, sem egyéb biológiai hatóanyaggal, gyógyszerrel nem támasztható alá (64. számú bírósági irat).

Az ítéleti tényállás eredeti ítélet 17. oldal 2. bekezdését (kiadmány 11. oldal 2. bekezdés) az alábbiakkal egészíti ki:

- A sértett 181 cm magasságú volt, Az I. r. vádlott pedig 180 cm magas és 78 kg súlyú volt a bűncselekmény elkövetésének idején (nyomozati kötet I/391. oldal, 549. oldal).

Az így kiegészített, illetve helyesbített tényállás alapján az elsőfokú bíróság ítélete megalapozott és mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében foglalt hiányosságoktól, ezért a másodfokú felülbírálat alapját képezi.

A Balassagyarmati Törvényszék a büntetőeljárás törvény rendelkezéseit megtartotta, sem az ügyészség, sem a védelem részéről ezzel kapcsolatos kifogás nem merült fel. Ugyanakkor rögzíti az ítélet táblája, hogy az eljárás nyomozati szakában a védők értesítése során történt eljárási szabálysértés. A védőket a nyomozóhatóság rövid úton, telefonon értesítette gyanúsítottak meghallgatásáról, (az ezzel kapcsolatos hivatalos feljegyzések lefűzésre kerültek) azonban semmiféle igazolás nincs arra vonatkozóan, hogy az értesítést faxon vagy egyéb igazolható

módon megkísérelték volna. A 2011. év február hó 22. napján 12:31 órakor kezdődött gyanúsított kihallgatásról a kirendelt védőt nem értesítették, így I. r. vádlott ezen gyanúsított vallomása a tényállás megállapítása során nem volt értékelhető.

A II. r. vádlott első gyanúsított kihallgatását megelőzően 2010. év október hó 21. napján 21:18 perckor értesítették a védőt a kirendelésről és II. r. vádlott tervezett kihallgatásról, aki jelezte, hogy ne tud megjelenni az ugyanazon 21:33 órakor megkezdett kihallgatáson. A II. r. vádlott ezen gyanúsított vallomása - figyelemmel arra, hogy ez sérti a tisztességes eljárás elvét - a tényállás megállapítása során nem volt értékelhető.

Bár az eljárás nyomozati szakában a fentiekben részletezettek szerint történtek eljárási szabálysértések, azonban ezen szabálysértések nem voltak döntő kihatással a tényállás megállapítására.

A bizonyítási eljárás során alapvetően tisztázandó kérdés volt, hogy a sértett halála mikor következett be. 2009. év december hó 17-én az este folyamán történtek eredményeképpen avagy 2009. év december hó 18-án a délelőtti órákban, amikor az I. r. vádlott egyedül tartózkodott a lakásban a sértettel. Figyelemmel arra, hogy a holttest közel egy éves időtartamot követően került elő a kútból - az előrehaladott bomlás eredményeképpen -, orvosszakértői vizsgálatok alapján nem volt megállapítható a halál bekövetkeztenek pontos időpontja, továbbá a toxikológiai szakvélemény sem kizárni, sem megerősíteni sem tudta a sértett fagyállóval történt megmérgezését. A bűncselekmény elkövetésének idején csak a vádlottak tartózkodtak a házban, az események lefolyásra vonatkozóan kizárólag többször módosított vallomásaik álltak rendelkezésre. E körben azonban rámutat az ítélet, hogy Az I. r. vádlott mind legelső, mind utolsó vallomásában is sértett este folyamán történt megfojtásáról beszélt. Még a büntető eljárás megindulását megelőzően, amikor kizárólag közigazgatási eljárás keretében vizsgálták A sértett eltűnését Az I. r. vádlott 2-es tanúnak, és 3-as tanúnak is arról számolt be, hogy a sértettet megfojtotta, majd édesanyjával együtt kútba tette, a 2-es tanúnak dulakodás során történt fojtásról beszél. Bár a tanúknak húsklopfolóval kapcsolatos bántalmazásról is beszélt, azonban fagyállóval történt itatást illetve sértett megmérgezését egyiküknek sem említette.

Az elsőfokú bíróság a megalapozott tényállásból okszerűen következtetett az I. r. és a II. r. vádlott bűnösségére, azonban az I. r. vádlott cselekményének minősítése helytelen.

Az ítélet az elmeorvos szakértői bizonyítás kiegészítését követően -hasonlóan az elsőfokú bírósághoz - kizárta az I. r. vádlott cselekvőségének rövidzárlati cselekményként történő értékelését. Ugyanakkor vizsgálta, hogy az I. r. vádlott cselekménye az emberölés büntettét (Btk. 166. § (1) bekezdés) avagy az erős felindulásban elkövetett emberölés büntettét (Btk. 167. §) valósította meg.

A Btk. 166. §-a (1) bekezdését és 167. §-a rendelkezését egybevetve látható, hogy az emberölés büntettének és az erős felindulásban elkövetett emberölésnek, mint

az emberölés privilegizált esetének elkövetési magatartása azonos. Mindkettő nyitott törvényi tényállással megvalósuló eredmény bűncselekmény. Az emberölés privilegizált esete állapítható meg, ha az elkövető ölési szándéka erős felindulásból fakad, ezen erős felindulás méltányolható okból származik, és az ölési cselekmény ennek az indulatnak a hatása alatt rögtönösen megy végbe.

Az ölési cselekményt kiváltó indulat akkor tekinthető a privilegizált eset megállapítására alkalmasnak, ha az elkövetőn kívülálló okból keletkezik és éplélektani alapon jön létre, azaz fiziológias természetű, nem vezethető vissza az elkövető kóros elmebeli, vagy pszichés állapotára, az ebből származó, minőségileg a fiziológias indulattól elkülöníthető tudatborulásra. Megállapításának további feltétele az is, hogy erkölcsi szempontból menthető legyen az az indok, amely az elkövetőben a nagy intenzitású indulatot kiváltotta, és amelynek hatása alatt az ölési cselekmény végbemegy.

A kialakult indulat akkor tekinthető a Btk. 167. §-ának megállapításához megkívánt mértékűnek, ha az érzelmi fellobbanás hatására az elkövető belső egyensúlya megbomlik, tudata elhomályosul és ennek következtében a cselekvéshez vezető akarat elhatározás folyamata időben jelentősen lerövidül, (vagyis a pszichológiában a „motívumok harcaként” meghatározott folyamat a cselekvést nem előzi meg) ezáltal a megfontolás, meggondolás szokásos folyamata lehetetlenné válik.

Az I. r. vádlott, amikor látta, hogy a sértett édesanyját meg akarja ütni, (a sértett édesanyja elleni tettelegességgel fenyegető közvetlen támadás a vádlotton kívülálló menthető erkölcsi ok) az édesanyját fenyegető erőszak benne nagy intenzitású indulatot, feszültséget eredményezett, melytől tudata elhomályosult és azonnal, rögtönösen cselekedett, megfojtotta a sértettet. Az indulat magas fokú intenzitását egymagában nem zárja ki az a körülmény, hogy az elkövető utóbb „tudatos cselekménysorozatot” végzett (BH 1999/412. szám).

Megjegyzni az ítéletábra, hogy a fiziológias természetű indulatképződés, és ezen indulat fokának meghatározása nem orvosszakértői kérdés, hanem a tényekből a bíróság által levonható jogi következtetés. Csak ilyen összefüggésben értelmezhető az, hogy az ítéletábra elfogadta tényként I. r. vádlott indulatára vonatkozó igazságügyi elmeorvos-szakértők által is előadottakat (hirtelen kirobbanó nagy indulati feszültség), amelyek egyértelműen a fiziológias indulatot támasztják alá.

Összegezve tehát valamennyi körülményt egyenként és összességében vizsgálva az I. r. vádlott erős felindulása megállapításának feltételei az ügyben maradéktalanul megállapíthatók: indulati állapota éplélektani alapon keletkezett és erkölcsileg méltányolható okból a sértett magatartására volt visszavezethető, amely miatt elhomályosult a tudata és rögtönösen cselekedve követte el az ölési cselekményt.

Mindezek alapján az ítéletábra a Balassagyarmati Törvényszék élet elleni bűncselekményének jogi minősítésére vonatkozó rendelkezését megváltoztatta és

az I. r. vádlott cselekményét erős felindulásban elkövetett emberölés büntetteként minősítette.

A büntetés kiszabása körében - figyelemmel arra, hogy 2013. év július hó 1. napján hatályba lépett a 2012. évi C. törvény, így a cselekmény elkövetése, illetve nem jogerős elbírálása és az ügy másodfokon történő jogerős befejezése között új büntetőtörvénykönyv lépett hatályba - a Fővárosi Ítéltáblának vádlottanként vizsgálnia kellett, a Btk. időbeli hatályát - a Btk. 2. §-át - azt, hogy az elkövetéskor, vagy az elbíráláskor hatályos anyagi jogi szabályokat kell alkalmaznia.

A cselekmény elkövetésének időpontjában hatályban lévő Büntetőtörvénykönyv, az 1978. évi IV. törvény, illetve az elbíráláskor hatályban lévő 2012. évi C. törvény 2. §-a szerint a bűncselekményt az elkövetés idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni, ha pedig a cselekmény az elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új törvényt kell alkalmazni.

A az I. r. vádlott által megvalósított élet elleni bűncselekmény minősítése, büntetési tétele megegyezik az 1978. évi IV. törvényben [Btk. 167. §.], valamint a 2012. évi C. törvényben foglaltakkal [Új Btk. 161. §.] a cselekmény büntetési tétele egyaránt: 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztés.

A 2012. évi C. törvény 38. § (1) bekezdése alapján határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a bíróság az ítéletében megállapítja a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, ha a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nem kizárt. A (2) bekezdés értelmében, ha a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nem kizárt, annak legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad, visszaeső esetén háromnegyed részének, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő nap.

Az új jogszabály, a 2012. évi C. törvény tehát ebben a kérdésben az eljáró bírónak mérlegelési jogkört biztosít, mert e szabályozás szerint a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége már nem a szabadságvesztés végrehajtási fokozatához, hanem a terhelt személyi körülményeihez - előéletéhez - igazodik, amely kérdés szerepet kap a büntetés kiszabása során.

Ugyanakkor az elbírálás idején hatályba lépett a középérték alkalmazásának kötelezettsége és az új Btk. szerint a büntetések egymás melletti kiszabhatósága.

Mindezek összevetése alapján az ítéltábla álláspontja szerint a büntetések tartama, a középérték alkalmazása illetve a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározása alapján jelen ügyben az új Btk. az I. r. vádlottra nézve kedvezőbb szabályokat tartalmaz, amelyek szervesen hozzátartoznak a cselekmény elbírálásához, így a vádlottal szemben a 2012. évi C. törvény rendelkezéseit alkalmazta.

Figyelemmel arra, hogy az ítéltábla a jelenleg hatályos büntetőtörvényt alkalmazta, az. I. r. vádlott cselekményét a 2012. évi C. törvény 161. §. szerinti erős felindulásban elkövetett emberölés büntetteként minősítette.

A büntetés kiszabása kapcsán figyelembe veendő körülményeket az I. r. vádlott esetében az ítélőtábla az alábbiakkal egészíti ki.

Az időmúlással kapcsolatban rögzíti az ítélőtábla, hogy a bűncselekmény elkövetése óta több, mint 5 év telt el, így ezt enyhítő körülményként értékelte. A másodfokú bírósági tárgyaláson az utolsó szó jogán elhangzott felszólalásából egyértelműen kitűnt, I. r. vádlott teljes megbánást tanúsító magatartása, melyet teljes egészében alátámasztott az iratok közt elfekvő a Balassagyarmati Fegyház és Börtönbe készített börtönpszichológusi vélemény is, így a bűnösség elismerésére is kiterjedő megbánó magatartását is enyhítő körülményként értékelte. Az I. r. vádlott a bűncselekmény elkövetését megelőzően két hónappal korábban töltötte be 18. életévét. Az elsőfokú bíróság helyesen enyhítő körülményként értékelte azt, hogy az I. r. vádlott fiatal felnőtt, hiszen életkorából adódóan büntetlen előélete még súlytalan.

E helyen utal a Fővárosi Ítélőtábla az Európa Tanács R. (2003) 20 számú ajánlására, amely kifejezetten azért született meg, hogy a fiatakorúak bűnelkövetésére adandó *új, korszerű válaszokat* kidolgozva adjon útmutatást az európai államoknak. Ezek között az életkorhatárok felfelé kitolódásának elismerése, rugalmasabb kezelésének sürgetése (11. pont) is megtalálható. A hivatkozott 11. pont pedig a magyar büntetőjogban fiatal felnőttként meghatározott bűnelkövetőkkel kapcsolatos ítélkezési gyakorlat szempontjából bír jelentőséggel. A 11. pont azt tartalmazza:

Figyelembe véve a felnőtté válás időszakának a meghosszabbodását, lehetővé kellene tenni, hogy a 21 évesnél fiatalabb fiatal felnőttek a fiatakorúakhoz hasonló bánásmódban részesüljenek és velük szemben ugyanolyan intézkedéseket alkalmazzanak, ha a bíró úgy ítéli meg, hogy még nem olyan érettek és cselekményükért nem annyira felelősek, mint valóban felnőtt társaik.

Az Európa Tanács ajánlásából levezethető, hogy a jogfejlődés iránya és tendenciái a fiatal-felnőtt korúak büntetőjogi szankcionálásának differenciálása irányába mutatnak, ezért az ítélőtábla az enyhítő körülmények között nyomatékos enyhítő körülményként értékelte Az I. r. vádlottaknak a fiatakort kevéssel meghaladó felnőtt korát.

Az ítélőtábla álláspontja szerint a minősítés változásra is figyelemmel I. r. vádlott esetében a kiszabott szabadságvesztés mértéke eltúlzott, ezért azt a rendelkező részben írtaknak megfelelően mérsékelte, egyidejűleg a közügyektől eltiltás tartamát is csökkentette.

A szabadságvesztés végrehajtási fokozata a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján börtön.

A közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabására vonatkozó rendelkezés a Btk. 61. §. és 62. §-án alapul.

A Fővárosi Ítélőtábla a Btk. 38. § (1) és (2) bekezdés a) pontja alapján rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, amely I. r. vádlott esetében a büntetés kétharmad részének letöltését követő nap.

A II. r. vádlott cselekménye - figyelemmel arra, hogy az I. r. vádlott élet elleni cselekménye enyhébben minősül- a bűnpártolás alapesetét, azaz bűnpártolás vétségét valósította meg.

Mindezek alapján az ítélőtábla a Balassagyarmati Törvényszék igazságszolgáltatás elleni bűncselekményének jogi minősítésére vonatkozó rendelkezését megváltoztatta és a II. r. vádlott cselekményét bűnpártolás vétségének minősítette.

A II. r. vádlott esetében az általa megvalósított igazságszolgáltatás elleni bűncselekmény minősítése megegyezik az 1978. évi IV. törvényben [Btk. 244. § (1) bekezdés b) pont], valamint a 2012. évi C. törvényben foglaltakkal [Új Btk. 282. § (1) bekezdés b) pont] a cselekmény büntetési tétele azonban megváltozott, a jelenleg hatályos Btk. szerinti büntetési tétel 3 hónaptól 2 évig terjedő szabadságvesztés, szemben az elkövetés idején hatályos Btk-ban meghatározott 1 évig terjedő szabadságvesztéssel.

A büntetési tételkeret változására figyelemmel a Btk. 2. §-a alapján a II. r. vádlott esetében az 1978. évi IV. törvény alkalmazása eredményez kedvezőbb elbírálást, így a II. r. vádlott cselekményét a másodfokú bíróság az 1978. évi IV. tv. 244. § (1) bekezdés b) pontja szerinti bűnpártolás vétségének minősítette.

A II. r. vádlott esetében az ítélőtábla a helyesen számba vett bűnösségi körülményeket alapján úgy ítélte meg, hogy a kiszabott büntetés nem áll arányban az elkövetett cselekmény súlyával és az értékelt bűnösségi körülményekkel, így mind a főbüntetést, mind a mellékbüntetést a rendelkező részben rögzítetteknek megfelelően enyhítette.

Az ítélet egyéb járulékos rendelkezései törvényesek.

A Fővárosi Ítélőtábla a Balassagyarmati Törvényszék ítéletét a Be. 363. §-a szerinti tárgyaláson a Be. 372. § (1) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint változtatta meg, míg az egyéb - törvényes - rendelkezéseit pedig a Be. 371. § (1) bekezdése értelmében helybenhagyta.

Az I. r. vádlott által az elsőfokú ítélet meghozatalától a másodfokú ítélet kihirdetéséig előzetes fogvatartásban töltött időt a Fővárosi Ítélőtábla a Be. 99. § (1) bekezdésben foglaltak alapján a kiszabott szabadságvesztésekbe beszámította.

A bűnügyi költség viselésével kapcsolatban az ítélőtábla a Be. 381. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Az ítélet ellen a Be. 386. § (1) bekezdésében foglaltak alapján további fellebbezésnek nincs helye.

Budapest, 2014. év szeptember hó 9. napján

Dr. Rédei Géza s.k.
a tanács elnöke

Dr. Vincze Piroska s.k.
előadó bíró

. Mató Ágnes s.k.
bíró

A Balassagyarmati Törvényszék 7.B.239/2011/88. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 1.Bf.129/2013/23. számú ítéletében foglalt változtatással az I. r. és a II. r. vádlottakkal szemben a mai napon jogerős és végrehajtható!

Budapest, 2014. év szeptember hó 9. napján

Dr. Rédei Géza s.k.
a tanács elnöke

Kiadmány hitelül:
tisztviselő